SUOSITUSSOPIMUS YHDYSKUNTAJÄTEVESIEN PINTAVESIÄ REHEVÖITTÄVÄN RAVINNEKUORMITUKSEN VÄHENTÄMISEKSI VUOTEEN 2015

Sopimuspuolet

Ympäristöministeriö (ministeriö), Suomen Kuntaliitto ry (Kuntaliitto) ja Suomen Vesilaitosyhdistys ry (Vesilaitosyhdistys).

Mihin sopimus perustuu

Sopimus perustuu valtioneuvoston 23.11.2006 hyväksymän periaatepäätöksen ”Vesiensuojelun suuntaviivat vuoteen 2015” kohtaan 3.1 ”Rehevöitymistä aiheuttavan ravinnekuormituksen vähentäminen”, jossa todetaan yhdyskuntien vesiensuojelun suuntaviivoista:

> *Toimialan kanssa yhteisesti sopien kehitetään ja otetaan käyttöön nykyistä lupamenettelyä täydentämään vapaaehtoisia toimia jätevesikuormituksen vähentämiseksi ympäristötavoitteet huomioon ottaen kustannustehokkaasti.*

Sopimuspuolet edistävät vapaaehtoisesti omissa toimissaan sekä yhteistyössä keskenään ja alan toimijoiden kanssa sopimuksen mukaisia tavoitteita. Ympäristölupaviranomaiset päättävät itsenäisesti ympäristöluvista ympäristönsuojelulain (86/2000) mukaisesti. Kunnat ja vesihuoltolaitokset päättävät itsenäisesti vesihuoltolaitosten kehittämisestä.

”Vesiensuojelun suuntaviivat vuoteen 2015” kohdassa 3.1 ”Rehevöitymistä aiheuttavan ravinnekuormituksen vähentäminen” esitetään seuraavat toimenpiteet:

> *Yhdyskuntien jätevesiin liittyvät häiriötilanteet estetään ennalta ehkäisevillä toimenpiteillä ja vahinkotilanteisiin varaudutaan ennakolta riittävin toimin.*
>
> *Jätevesiviemärit ja –puhdistamot pidetään kunnossa hyvällä hoidolla sekä tarvittavilla uusimisinvestoinneilla.*

Yleiset tavoitteet ja periaatteet

Suositussopimuksella pyritään yhdyskuntajätevesistä vesiin kohdistuvan ravinne-kuormituksen alentamiseen vesien rehevöitymishaittojen vähentämiseksi kustannustehokkain toimin.

Tavoitteet perustuvat arvioituihin kehityssuuntiin ja niissä on otettu huomioon viemärilaitokselle tulevan jäteveden määrän ja laadun kehittyminen.

Vesihuoltolaitoksia kannustetaan vapaaehtoisin toimenpitein ja tavoitteellisesti omista lähtökohdistaan tehostamaan yhdyskuntajätevesien puhdistusta ravinnekuormituksen vähentämiseksi siten, että vesien suojelun suuntaviivojen ja valtioneuvoston hyväksymien vesienhoitosuunnitelmien tavoitteita voidaan panna täytäntöön ilman tarvetta muuttaa ympäristölupien määräyksiä.

Suositussopimuksen tavoitteena on edistää viemärilaitostoiminnan parhaiden käyttökelpoisten tekniikoiden (BAT) määrittelyä. Parhaita käyttökelpoisia tekniikoita hyödyntämällä tuetaan ravinteiden vähentämiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

Suositussopimuksella pyritään myös edistämään vesihuoltolaitoksien riskien hallinnan kehittämistä luomalla hyviä käytäntöjä viemärilaitostoimintaan sekä hyödyntämällä näitä.

Suositussopimuksella halutaan myös edistää vesihuoltoverkostojen hallinnan jatkuvaa kehittämistä ja kannustetaan vesihuoltolaitoksia tarkoituksenmukaisiin toimenpiteisiin.

Sopimuksen yleistä soveltamista ja periaatteita on selvitetty myös sopimuksen liitemuistiossa.

Kuormituksen vähentämistavoitteet ja aikataulu tavoitteiden saavuttamiseksi

Tavoitteena fosforin poistossa on, että vuonna 2015 yhdyskuntajätevesistä aiheutuva vesistökuormitus on enintään 150 t. Vuosien 2005 - 2007 vesistökuormitukseen verrattuna kuormitus vähenee ainakin 22 %.

Typen poistoa toteutetaan Suomen Itämeren suojeluohjelman sekä Itämeren ja sisävesien suojelun toimenpideohjelman ja yhdyskuntajätevesiasetuksen (888/2006) mukaisesti. Purkuvesistön tila ja typpiravinteen vaikutus siihen ovat ratkaisevassa asemassa. Puhdistamosta ja purkuvesistöstä riippuen typenpoiston tehostamisen tarve ja kustannustehokkaat toimet määräytyvät laitoskohtaisesti. Tavoitteena typen poistossa on, että vuonna 2015 yhdyskuntajätevesien vesistökuormitus on enintään 9 400 t. Vuosien 2005 - 2007 vesistökuormitukseen verrattuna kuormitus vähenee ainakin 17 %.

Tavoitteeksi asetettuihin arvoihin pyritään tasaisesti lähtökohtina vuosien 2005 - 2007 tulokset.

Vesistökuormitusten laskennassa käytetään yhdyskuntajätevesipäästöjen yhteissummia, jotka perustuvat ympäristölupien seurannan VAHTI -tietojärjestelmän puhdistamoiden velvoitetarkkailutietoihin.

Viemärilaitostoiminnan muut kehittämistavoitteet

Viemärilaitostoiminnan riskien hallinnan parantamiseksi tehdään ohjeistusta viemärilaitostoiminnan parhaista käytännöistä. Kuormituksen vähentämistä tukevana tavoitteena on edistää parhaiden käyttökelpoisten tekniikoiden (BAT) määrittelyä ja käyttöönottoa viemärilaitostoiminnassa. Viemärilaitostoiminnan parhaista käytännöistä ja parhaasta käyttökelpoisesta tekniikasta laadittavat oppaat pyritään toteuttamaan koordinoidusti yhtenä hankkeena.

Tavoitteena viemäriverkostojen hallinnan kehittämisessä on yhteisesti tukea verkostojen saneeraukseen, käyttöön ja tiedonhallintaan liittyvien kehittämistarpeiden tunnistamista ja edistää taloudellisesti, toiminnallisesti ja ympäristönsuojelullisesti kestävän kehityksen toteutumista verkostojen hallinnassa. Viemäriverkostojen saneeraukseen tulee varautua riittävällä rahoituksella.

Sopimuspuolien toimenpiteet sopimuksen toteuttamiseksi

Yhteiset toimet

Sopimuspuolet tiedottavat vuosittain yhteisesti sopimuksen toimeenpanosta sekä siitä saaduista kokemuksista Suomen ympäristökeskuksen laatiman yhdyskuntajätevesien käsittelyn tilannekatsauksen julkaisemisen yhteydessä.

Vesihuoltolaitoksia kannustetaan ottamaan huomioon tämä sopimus omassa tavoitteiden asettelussaan.

Sopimuspuolet edistävät viemärilaitostoiminnalle kehitettävien hyvien käytäntöjen ja parhaan käyttökelpoisen tekniikan luomista.

Sopimuspuolet tukevat toiminnallaan viemäriverkostojen hallinnan kehittämistä kestävällä tavalla.

Vesilaitosyhdistys

Vesilaitosyhdistys tiedottaa sopimuksen sisällöstä jäsenlaitoksilleen koulutustilaisuuksissa, jäsentiedotteissa ja muissa sopivissa yhteyksissä.

Kehittämishankkeissaan Vesilaitosyhdistys edistää tavoitteiden saavuttamiseksi tarvittavia toimenpiteitä.

Suomen Kuntaliitto

Kuntaliitto laatii vesihuollon omistajaohjausohjeen. Ohjeessa painotetaan sitä, että kunnanvaltuuston tulee kiinnittää huomiota jätevesien käsittelyn laatuun ja varmuuteen päättäessä vesihuollon toiminnallisista tavoitteista.

Kehittämishankkeissaan Kuntaliitto edistää tavoitteiden saavuttamiseksi tarvittavia toimenpiteitä.

Kuntaliitto tiedottaa sopimuksen sisällöstä kuntia koulutustilaisuuksissa, jäsentiedotteissa ja muissa sopivissa yhteyksissä.

Ympäristöministeriö

Ministeriö tiedottaa valtion ympäristölupa- ja valvontaviranomaisille tämän sopimuksen sisällöstä, tavoitteista ja niiden hyödyntämismahdollisuuksista ympäristölupakäsittelyssä ottaen huomioon, että tavoitteet perustuvat valtioneuvoston periaatepäätöksessä tarkoitettuun sopimukseen.

Kaikille vesihuoltolaitoksille, joilla on ympäristölupa, järjestetään mahdollisuus käyttää sähköisesti VAHTI -tietojärjestelmän yhdyskuntajätevedenpuhdistamoiden tietoja ja raportteja.

Seurannan kehittäminen

VAHTI -tietojärjestelmää ja sen yhdyskuntajätevesien raportointia kehitetään yhteistyössä sopimuspuolten ja vesihuoltolaitosten kanssa hyödyntämään myös laitosten tarpeita. Järjestelmän raporttien perusteella laitokset voivat verrata omaa toimintaansa muiden laitosten toimintaan ja asettaa vapaaehtoisia tavoitteita ravinnekuormituksen vähentämiseksi.

Sopimuspuolet järjestävät ympäristöhallinnon ja vesihuoltolaitosten henkilöille koulutusta VAHTI -tietojärjestelmän käytöstä ja ominaisuuksista tietojen laadun varmistamiseksi sekä laitoskohtaisen hyötykäytön lisäämiseksi. Koulutettua henkilökuntaa kannustetaan määrätietoisesti käyttämään ympäristölupien valvonnan sähköisiä tiedonvälityspalveluita.

Tavoitteiden seuranta

Sopimuksen toteutumista seurataan vuosittain ympäristöhallinnon VAHTI -tietojärjestelmään toimitettujen puhdistamoiden valvontatarkkailutietojen avulla. Järjestelmän puhdistamoita käsittelevät tiedot ovat sopimuspuolten käytettävissä.

Sopimuksen toteutumisen seurantatiedot julkaistaan yhdyskuntajätevesi-asetuksessa tarkoitetussa Suomen ympäristökeskuksen vuosittaisessa yhdyskuntajätevesien käsittelyn tilannekatsauksessa. Sopimuksen toteutumista seurataan myös kokoamalla tietoa ympäristölupien vaatimusten kehittymisestä sopimuskaudella.

Tavoitteiden tarkistaminen

Jos Euroopan yhteisöjen lainsäädäntö tai muu sopimuspuolista riippumaton syy edellyttää sopimuksesta poikkeavia ravinteiden poiston toimenpiteitä, sopimus-puolet aloittavat neuvottelut sopimuksen tavoitteiden tarkistamiseksi.

Sopimuksen liitemuistiossa esitetystä poikkeava kehitys otetaan huomioon sopimuspuolten hyväksymän asiantuntija-arvion mukaisesti**.**

Sopimuksen voimassaolo

Sopimus on voimassa 31.12.2016 saakka.

Jos sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen säädetään laki tai annetaan valtioneuvoston asetus tai valtioneuvosto asettaa valtakunnallisia vesiensuojelun tavoitteita, jotka eivät ole tämän suositussopimuksen mukaisia eikä sopimuksen muutoksista ole tarkistamisneuvotteluissa päästy yhteisymmärrykseen, sopimus raukeaa ilman irtisanomista.

Erittäin painavasta syystä sopimusosapuolet voivat sanoa irti sopimuksen.

Helsingissä 24. päivänä tammikuuta 2012

Ympäristöministeriö:

Ville Niinistö,
ympäristöministeri

Timo Tanninen,
ylijohtaja

Suomen Kuntaliitto ry:

Timo Kietäväinen,
varatoimitusjohtaja

Leena Karessuo,
johtaja

Suomen Vesilaitosyhdistys ry:

Timo Heinonen,
hallituksen puheenjohtaja

Osmo Seppälä,
toimitusjohtaja

LIITE:

Yhdyskuntajätevesien suositussopimuksen liitemuistio